

Gwiazdką oznaczone są pozycje będące w posiadaniu Biblioteki M. I. R.

EKONOMIA — STATYSTYKA

- 77* 31.639.22/23(481) MIR-6.51
Rybołówstwo norweskie 1940. „Norges fiskerier 1940”. Norges

Offisielle Statistik X 43, Fiskeridirektoren, Oslo, A. Aschehoug & Co; D. 24,5×16,5 cm, 124 str. 31 rys., 1 mapka, 2 tab. rys., 48 tab.— Statystyka norweskich połowów pełnomorskich za 1940 w rozbięciu na poszczególne gatunki ryb (rybołówstwa dorazowe, śledziowe i inne); dystrykty rybackie Norwegii. Wykazy liczbowe pracowników zatrudnionych w rybołówstwie, statków rybackich oraz sprzętu połowowego wraz z jego wartością w koronach.

- 78* 31.639(261.2)(474) MIR-6.51

Towbin J. A.: O poprawę jakości asortymentów rybnej produkcji Estońskiej SSR. „Za ulucszczenie kaczestwa i assortimentia rybnaj produkciji Estonskoj SSR”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 26, Nr 3, marz. 50, s. 29; 26×16,5 cm, 2 str.— Śledź stanowił 70% połowów estońskich, z czego 40% odławiano nlewodami. Szybki rozwój ruchu kolchozowego i wzrost produkcji; jednak przetwórstwo rybne nie stoi na odpowiednim poziomie, zbyt wysoki jest procent solonej ryby (55%), a zbyt mały ryby chłodzonej i mrożonej (25%); 11% konserwuje się. Za mało produkuje się przetworów rybnych wysokogatunkowych; przyczyną są szczytowe połowy w sezonach tania śledzia, kiedy aparat przetwórczy nie może przerobić całego dostarczonego surowca. Celem wyrównania sezonowości należy łowić więcej śledzia lesinnego w Zatoce Fińskiej i zwiększyć ilość zakładów przetwórczych na wybrzeżu.

POŁOWY I ICH TECHNIKA

- 79* 639.2.081.72:639.222.2 MIR-6.51

Ba'ls R.: Zastosowanie echosondy rejestrującej w połowach śledzia. „Herring fishing with the echometer.” Journal du Conseil, Copenhagen, Conseil Permanent International pour l'Exploration de la Mer, t. 15, Nr 1, 1950, s. 193; B5, 14 str., 5 wykrr.— Autor dodaje wyniki prób stosowania echosondy rejestrującej w połowach śledzia. Doświadczenia opiera na bogatym materiale, który zebrął w ciągu 7 lat na dryfterze przemysłowym „Violet and Rose”. Pozytywne wyniki tych prób przyczyniły się do rozpowszechnienia echosondy rejestrującej jako części składowej normalnego wyposażenia trawlerów. Artykuł ilustrowany jest schematami działania echosondy.

- 80* 639.2.066(43)(261.3) MIR-6.51

A'tnöder K.: Rozwój niemieckich kutrów motorowych na Półwku w latach 1928 — 1938. „Die Entwicklung des gedeckten Motorkutterbetriebes in der Ostsee in den Jahren 1928 bis 1938”. Z. Fischerel., Berlin, Band 38, Heft 2, 1940, s. 207; B. 5, 7 str., 4 wykrr., 5 tab.— W 1929 Niemcy posiadali 723, a w 1938 — 793 pełnopokładowe kutry motorowe. Długość ich wynosiła 12 10 i 9 m; w 1938, dzięki zastosowaniu tukli do połowu śledzia i szorotą, spada ilość kutrów 10 m. W 1929 99% kutrów posiadało motory poniżej 50 PS, a w 1936 1/3 flotylli okrcu Stralsund i Pillau posiadała motory powyżej 50 PS. Rybołówstwo śledziowe i szorotowe Zat. Gdańskiej, Łeby i Ustki miało motorów, z których ok. 40% miało powyżej 50 PS. W 1938 prawie połowa motorów stanowiły diesle.

- 81* 639.227.4:639.2.081.46 MIR-6.51

połów tuńczyka na żywą przynętę. Konserwacja przynęty. La pêche du thon à l'appât vivant. Conservation de l'appât. La Pêche Maritime, Paris, mies., t. 30, Nr 890, lip. 51, s. 306; 31,5×25 cm, 0,6 str., 2 rys., 4 noz. bibl.— Do przechowywania żywej przynęty nadają się doskonale „sardze” z statki, zaopatrzony w odpowiednie rusztowanie, korki oraz obciążenie u dołu. Sardz tak zanurzają się w wodzie przy burcie statku; można go z powodzeniem używać do znakowania delikatnych ryb, np. śledzia. Sardz tego rodzaju mogą być również zastosowane przy połowach tuńczyków.

- 82* 639.2.081.98(262.5) MIR-6.51

Borysow P. G., Worobiewa L.I.: Doświadczalne połowy azowskiej sardeli w Morzu Czarnym przy pomocy światła elektrycznego. „Opyt łowa azowskoj chamzy w Czornom morie pri pomoszczi elektriczeskawa swiata”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 24, Nr 7,

lip. 48, s. 30,26×16,5 cm, 1,5 str., 2 tab., 2 poz. bibl.— W lecie 1947 w Morzu Azowskim oraz na wiosnę 1948 r. w Morzu Czarnym ładano reakcję ryb na światło elektryczne i ustalono, że dadzą się zwabić światłem: trulka oraz sardela azowska (chamza). Stwierdzono, że w początkowych stadiach rozwoju gonad sardela reaguje b. żywo na światło białe (w klcszu ze szkła mlecznego), natomiast światło nie osłoniętej lampy odstrasza ją. Ryby gromadzą się w pobliżu źródła światła i można je bez trudu wyławiać sprzętem połowowym. Reakcja sardeli na światło w stanie dojrzałości piciowej jest obojętna.

SPRZĘT RYBACKI

- 83* 639.2.081.119.003 MIR-6.51

Kowalew M. P.: Jak zwiększyć ułowność węcierzy. „Kak powysził ułownost' wientieriej”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 1, styz. 51, s. 54, 26×16,5 cm, 1,3 str., 1 rys., 1 poz. bibl.— Otwór osiatłego gardia węcierza ma kształt różny: szczzelina, kwadrat, romb, trójkąt, wielokąt i koło. Otwór osiatłakny jest lepszy od szczelinowego (1937-jez. Ilmen) — połów większy o 20%, zaś szczzelakny jest lepszy od osiatłaknego — połów 741 kg i 550 kg w ciągu 61 dni na jez. Ładoga w 1947/48 r. Powyższe węcierze stały w jednakowych warunkach. Otwór ten zwiększa „przeirzwość” dla wejścia ryby do węcierza i zwiększa procent większych ryb (inne formy łowia więcej drobniocy).

- 84* 629.124.72:639.227.4(266) MIR-6.51

Tuńczykowe amerykańskie. „Les thoniers américains”. La Pêche Maritime, Paris, mies., t. 30, Nr 879, czerw. 51, s. 237, 31,5×25 cm, 1,75 str., fot.— Rybołówstwo tuńczykowe USA na Pacyfiku szybko się rozwija. Przeprowadza się badania naukowe za pomocą dwóch statków. Do wywiadu na rybą używa się hydroplanów i helikopterów. Ilość kilperów tuńczykowych w USA wynosi ok. 200, wartość jednego wynosi od 350.000 do 600.000 dol. Do przewozu ryb używa się również statków posiadających urządzenia do zamrażania ryby.

KONSERWACJA I PRZETWÓRSTWO RYBNE

- 85* 664.95 MIR-6.51

Soudau F.: Psucie się ryb i zabezpieczenie ich świeżości. L'altération du poisson. Préservation de sa fraîcheur. Congrès international d'études sur le rôle du poisson dans l'alimentation, tenu à Paris les 26-27-28 octobre 1950, Paris, Institut Oceanographique, s. 448, 24×13,5 cm, 49 str., 5 wykrr., 9 tabl., 236 poz. bibl.— Badania nad psuciem się ryb wskazują, że główną jego przyczyną jest działalność bakterii, autoliza zaś odgrywa rolę drugorzędą. Najwydatniejszymi sposobami opóźnienia procesów psucia są obniżenie do minimum bakteryjnej flory początkowej oraz obniżenie temperatury przechowywania. Oba sposoby, choć używane od dawna, winny być jednak stosowane bardziej systematycznie i powszechnie na całej drodze ryby, od momentu jej wyłowienia aż do konsumenta. W wypadku konieczności dalszego zabezpieczenia świeżości wskazane jest zamrażanie ryb.

- 86* 664.8.036.539.005 MIR-6.51

Frolow A. F., Bogow G. P.: Maszyna do powlekania wazeliną pudełek z konserwami. „Maszyna dla pokrytja banok s konserwami wazelinom”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 3, marz. 51, s. 53; 26×16,5 cm, 1 str., 1 fot., 1 rys.— Skonstruowana w Astrachaniu w rybnym kombinacie im. Mikojana. Robotnica wkłada pudełko do maszyny, która transportuje je łańcuchem Gallia, poruszającym się w wannie napełnionej rozgrzaną do płynności techniczną wazeliną. Łańcuch posiada specjalne uchwyty do przyszywywania pudełek. Po wyjściu z maszyny — druga robotnica przysyła pudełko i układa je w skrzynce, przekładając rzędy arkuszy papieru. Motor elektryczny o mocy 0,65 KW porusza łańcuch z szybkością 1,5—2 msek. Więcej niż dwukrotna częstotliwość w porównaniu z powlekaniami ręcznymi. Wydajność maszyny 20—32 tys. pudełek na 1 zmianę.

- 87* 66.047.9:664.951.6 MIR-6.51

Zastosowanie doczerwonych promieni przy produkcji konserw rybnych. „Infrared rays in fish canning”. Food Manufacture, London, mies., w. 50, s. 137; 28×21 cm, 1,3 str., 1 fot.— W fabryce Lubeckwke zastosowano gotowanie podczerwonymi pro-

mieniami, przy mechanicznym procesie konserwowania ryb w pudełkach. Ogrzewanie promieniami stwarza zwięźlą i suchą skórę ryby, zaś w łańcuchu wywołuje pewną ilość wody, przy jednoczesnej koagulacji białka. Pudełka z sardynkami, szprotkami czy śledziami wkłada się do większych naczyń, które na taśmie przesuwają się w odbiorniku aparatu, gdzie są poddane działaniu promieni podczerwonych (temp. końcowa ok. 140° C). Po mechanicznym odwodnieniu pudełka dostają się na drugą taśmę, gdzie są automatycznie napełniane oliwą (70° C), zamykane i sterylizowane.

88* 664.951.312.2 MIR-6.51

Chanot V.: Gorące wędzenie śledzia. „Le fumage à chaud du hareng”. La Pêche Maritime, Paris, mies., t. 30, Nr 877, wk. 51,

tylko zimne wędzenie śledzi, zaś gorące w Niemczech i w krajach skandynawskich. Śledzie przed wędzeniem są nie solone lub lekko solone. Opis procesu wędzenia na Bornholmie: suszenie śledzi na wolnym powietrzu lub w wędzarni w temp. 300–400° C, wędzenie w temp. 600° C gorącym powietrzem i parą w ciągu 1,5–2 godz., wtórne osuszenie w temp. 800–1000° C. Opis sposobu wędzenia w Niemczech, urządzenia z nowoczesną regulacją temper. w piecach. Pakowanie śledzi wędzonych i konserwacja; środki chemiczne; niska temperatura. Próby wędzenia w aparatach mechanicznych nie dają dobrych rezultatów.

89* 664.8.034:664.951.622.4 MIR-6.51

Bondarew G. I.: O wysoką jakość konserw „szproty”. „Za wysokie jakości konserw „szproty”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 6, czerw. 51, s. 12; 26×16,5 cm, 5 str., 3 rys. — Jakość konserw „szproty w oliwie” zależy przede wszystkim od jakości wędzonego półfabrykatu, który otrzymujemy przy użyciu zmechanizowanego pieca. Dokładny opis budowy pieca i techniki pracy. Zależy: regulacja procesu, nieprzerwane działanie, oszczędność pracy, paliwa, równomierne wędzenie, dobra jakość skórki, zwiększenie wydajności półfabrykatu do 95%, czystość.

90* 664.957.047 MIR-6.51

Lovern J. A.: Suszenie w przemyśle mączki rybnej. „Drying in the fish meal industry”. The Fishing News, Londyn, tył., Nr 1937, maj 51, s. 8; 30,5×24,5 cm, 1,6 str. — Skład chemiczny surowca do wyrobu mączki rybnej z ryb chudych i tłustych, procent wody, jaki winien być usunięty podczas przerobu, i szczegółowy opis urządzeń oraz techniki suszenia mączki rybnej przy użyciu aparatury typu brytyjskiego i niemieckiego do suszenia drogą odparowania bezpośredniego i pośredniego.

TECHNOLOGIA RYBACKA

91* 639.2.004.3:674.4(47) MIR-6.51

Rassolow J. W.: Mechaniczne zamykanie beczek w łurzańskim Rybnym Kombinacie. „Mechanizatskaja kuporka boczka na Murmanskomyj rybnyj kombinat”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 5, maj 51, s. 43; 26×16,5 cm, 1,4 str., 1 fot., 3 rys. — Hydrauliczny aparat inż. Chranowskiego model 1949 składa się z dwóch półdysków i tarczy centralnej. Półdyski wprowadzają się do beczki i napierają na rybę, tarcza naciska na nie i tłoczy, przysuwając kształt owalny, zostaje zamknięta denkiem wchodzącym w odpowiednie wycięcie. Jakość pracy przy beczkach z mokrą zawartością ryb jest lepsza niż przy zawartości suchej: również lepsze są beczki z metalowymi obręczami niż z rewnianymi. Wydajność ok. 320 beczek w ciągu jednej zmiany.

92* 621.58:621.565 MIR-6.51

Konokotin G. S.: Modernizacja lodowni. „Modernizatsija ledjanych składow”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 5, maj 51, s. 18; 26×16,5 cm, 2,5 str., 1 rys. — Od lat trzech ekspluataje się lodownię systemu inż. Kryłowa, w których temp. wynosi ok. —10°—20° C, wilgotność zaś 90–95%. Należy obecnie dążyć do obniżenia tej temper. do —8°—10° C. W Leninradzie zbudowano lodownię o pojemności 300 ton z zastosowaniem solanki krążącej w przewodach. Temperatura w nowej lodowni wynosić może ok. —10° C. Podano opis urządzenia lodowni oraz rysunek rozmieszczenia przewodów chłodzących.

93* 661.426:664.95(265) MIR-6.51

Kizewetter I. W.: Należy podnieść jakość soli ołarczanej dla przemysłu rybnego Dalekiego Wschodu. „Ułuczszitsczestwo soli, postupajusczej dla rybnego promyslennosti Dal'noho Wostoka”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 6, czerw. 51, s. 23; 26×16,5 cm, 3,8 str., 3 tab. — Najlepsza jest sól w 8% z kryształów drobniejszych od 3 mm. Waga objętościowa wynosi 1,02 do 1,27 t/m³. Zawartość wilgoci: 0,5% za mała, 5,6% za duża, słabo higroskopijna. Nierozpuszczalne zanieczyszczenia są szkodliwe, jak również rozpuszczalne, tj. sole magnezu, potasu i siarki. Należy podnieść poziom technologii otrzymywania soli oraz czysto ją transportować.

ICHTIOLOGIA

94* 597.587.9 MIR-6.51

Orcutt H.: Starry Flounder, *Platichthys stellat* (Plalas). „The life history of the starry flounder”. Fish Bull. Nr 78, California 1950. Department of Natural Resource D; 23×15 cm, 14 fot., 28 rys., 8 wyk., 14 tab., 3 mapki, 72 pobibli. — Studium nad gatunkiem płaszczyk występującym w wodach przybrzeżnych Pacyfiku i Oceanu Arktycznego, a także w okolicach pomiędzy

33° a 73° N i 105° a 127° W. Podaje tryb życia tej ryby, jej znaczenie przemysłowe, odżywanie się, jej pasożyty i choroby, dojrzewanie i rozród, tempo wzrostu, stosunek ciężaru do długości dla samców i samic, elementy dimorfizmu płciowego i różnice w budowie ciała. Hybrydyzacja.

95* 597.562(261.3) MIR-6.51

Kändler R.: Badania nad dorszem bałtyckim w czasie Wypraw statku badawczego „Poseidon” w latach 1925–1938. „Untersuchungen über den Ostseedorsch während der Forschungsfahrten mit dem R. F. D. „Poseidon” in den Jahren 1925–1938”. Berichte der Deutschen Wissenschaft. Kom. für Meeresforschung, Band XI, Heft 2, Stuttgart 1944, E. Schweizerbart. Verlags., s. 137; 28×19,5 cm, 103 str., 2 fot., 15 wyk., 54 tab., 17 mapek, 35 poz. bibl. — Badania jaj i larw dorsza wskazują, że od 1933 r. wybitnie zwiększyła się ich ilość. Praca zawiera najwięcej danych o składzie trącego się dorsza na różnych głębokościach Bałtyku. Na podstawie otolitów autor określa grupy wiekowe, ich tempo wzrostu. Analiza składu połowów: dane dotyczące rasy dorsza bałtyckiego.

96* 639.2.001.5 MIR-6.51

Vedel Taning A.: Sposób przecinania otolitów dorsza i innych ryb. „A method for cutting sections of otoliths of cod and other fish.” Journal du Conseil, Copenhagen, 1938, Bureau du Conseil International, Vol. 13, Nr 2, s. 213; B 5, 4 str., 1 fot., 2 rys. — Otolity dorsza mogą być badane tylko po ich przecięciu przez centrum. Za najlepszy sposób uzyskania przekroju autor uważa opracowaną przez siebie metodę, zalecając użycie odpowiedniej szlifierki. Otolity wkłada się do drewnianej formy, wypełnionej gipsem ciemno zabarwionym, po stwardnieniu całość szlifuje się na tarczy szmerglowej. Grubość szlifów 0,2–0,3 mm, co jest korzystne przy wykonywaniu zdjęć fotograf. otolitów.

97* 597.553.1:639.2.001.5(261.2) MIR-6.51

Dannevig: Szproty wód norweskich. Analiza liczb kręgów. „Sprat from norwegian waters. An analysis of vertebrae counts”. Fiskeridirektoratets Skrifter, Serie Havundersokelser, t. 9, Nr 12, Bergen, 1941; 23×15,5 cm, 22 str., 2 wyk., 7 tab., 2 mapki. — Istnieje zależność pomiędzy liczbą kręgów a wielkością ryb w obrębie grupy O. Ryby mniejsze mają mniejszą liczbę kręgów niż większe. Występują nierzadko istotne różnice pomiędzy próbami wziętymi z tego samego miejsca nawet w niewielkich odstępach czasu. Z tego względu porównywanie ilości kręgów szprotów pochodzących z różnych rejonów posiada wątpliwą wartość.

HODOWLA RYB

98* 639.371.1:639.3.034(71) MIR-6.51

Barrett I.: Żywotność magazynowanej ikry i mleczu ryb łososiowych. Fertility of salmonoid eggs and sperm after storage”. J. Fisheries Research Board of Canada, Toronto, co 4 mies., t. 8, nr 3, luty 51, s. 125; B 5, 8,6 str., 2 wyk., 2 tab., 5 poz. bibl. — W Kanadzie opracowano polową metodę przechowywania ikry i mleczu ryb łososiowatych przed zaoczkowaniem. Stwierdzono, że ikra *Oncorhynchus keta* może być przechowywana w wyjałowionym naczyniu i w niskiej temper. przez 108 godz. ze średnią stratą zdolności zapłodnienia poniżej 20%. Mlecz O. *keta* traci po 36 godz. przechowywania w podobnych warunkach mniej niż 10% zdolności zapłodnienia. Mlecz przechowuje się gorzej niż ikra.

99* 639.371.1:639.3.041.2 MIR-6.51

Piersow P. M.: Aparatura do wylęgu ikry łososiowych. „Apparatura dla inkubacji ikry łososiowych”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 6, czerw. 51, s. 35; 26×16,5 cm, 1,7 str., 1 fot. — Aluminiowe ramki z ikrą umieszczają się w drewnianych korytach. Stałe przepływająca woda przemycza ikrę. Narybek po wylęgu spada do koryta na inne ramki, gdzie może być nadal trzymany. Straty są o wiele mniejsze niż przy aparatach syst. Williamsona. Atkinsa i Żukowskiego.

100* 591.551:597 MIR-6.51

Żarnecki St.: Wstępowanie łososia i troci do Wisły. Gosp. rybna, W-wa, mies., t. 2, Nr 11, list. 50, s. 1; A 4, 3,5 str., 2 wyk., 2 tab., 3 poz. bibl. — Artykuł omawia wędrowkę tarlową łososia i troci do górnego biegu Wisły w oparciu o statystyki przedwojenne Gdańska. Wskazuje na ważność rozgraniczenia tych dwóch gatunków dla zdobycia podstawy naukowej, regulującej eksploatację tych gatunków i wyznaczanie właściwych przepisów ochronnych; obecnie dane nie są ścisłe. Wg dostępnych statystyk, najintensywniejsza wędrowka troci i łososia w dolnym biegu Wisły przypada na miesiące: październik-grudzień, brak jednak danych procentowego występowania tych gatunków. Instytut Genetyki i Agrobiologii U. J. rozpoczął badania nad tymi wędrowkami.

WIEDZA O MORZU

101* 577.475+581.526.325.3(261.3) MIR-6.51

Rothe F.: Ilościowe badania nad rozmieszczeniem planktonu na Bałtyku wschod. „Quantitative Untersuchung über die Planktonverteilung in der östlichen Ostsee”. Berichte der Deutschen Wissenschaft. Kom. für Meeresforschung, Band 10, Heft 3, Stuttgart, 1942, E. Schweizerbart'sche Verlags., s. 291; 28×15,5 cm, 77 str., 18 wyk., 13 mapek, 22 poz. bibl. — Badania przeprowadził „Poseidon” w marcu i lipcu 1938 r. Pobrano 1000 cm³ wody z powierzchni i innych głębokości, do 20 m, którą cedzono przez sito. Materiał roślinny jak i zwierzęcy użyto do przedstawienia pionowego i poziomego rozmieszczenia poszczególnych gatunków. Plankton roślinny był obfity w marcu; ze zwierząt główny składnik stanowią widłonogi, w lipcu duża domieszka wrotków.